

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
30 decembrie st. v.
11 ianuarie st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principală 375 a.

Nr. 52.

ANUL XXVI.
1890.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Alecsandrila Mircești.

Comedie într'un act și în versuri.

(Încheiere.)

Alecsandri.

Ori ce altă simțire e rece, trecătoare;
A gloriei plăcere e singur stătătoare!...
A gloriei palate planază 'n ceruri sus;
La dâensele, o Negri! me simț atras și dus,
Le veți ce strălucite-s? în raze de lumină,
De lauri adumbrite, ca ziua tot senină,
Și fără de 'nserare. Eterne armonii,
Ca apele 'n cascade, sclipind de lumini vii,
Cu ne-amuțite graiuri vestesc din sferă 'n sferă,
Că gloria nu este fericea efemeră,
Că cine fericirea voește a gustă,
A gloriei palate se cade-a cercetă!...
Să știi că nému-ți este în lume un nému mare,
Născut din Roma mândră, Roma nemuritoare
Ș-apoi că tu pe nému-ți prin geniul teu domnești,
Acesta-i cel mai mare din doruri omenești!...
Să fii un Domn, un rege, popóre să te-adóre;
În forum, pretutindeni, poporul să te-onóre,
Ceva este, de sigur!... Poetul e mai mult!
Un rege e 'ntemplantarea... poet e omul cult!
Pe Domni și imperatori popórele-i ascultă.
Căci graiul lor din lege își ia putere multă...
Poetul e mai mare, căci mare-i proclamat
De popul, făr' ca legea să-l fie obligat!...
Poetul e mai mare, puternic el conduce
Și inima și mintea națiunilor, le duce
Or unde el aspiră, la loc desfătător...
(Cu exploziune.) Un rege-i creatura, poetul creator!..

Negri. (Imbrățișând pe Alecsandri.)

Așa te vreu poete (*ridând*); dar colo e Agop... (*A-
rată ușa.*)

Alecsandri.

Și dincolo Matilda. E vreme... ei așteptă,
E vreme ca cu toții să-i dăm pe partea dréptă.
Dar cum? grăbește a spune... în minte-mi nici un
strop

De patimi nu mai este... Matilda lui Agop
S'o dau, sânt gata, frate; dar cum gândești a face
Ca dânsul cu Matilda aice să se 'mpace?

Negri.

Eu nu știu, dar poetul cu creerul de foc
Nu află vre un mijloc?

Alecsandri.

Vr'un mijloc?... (*Pausă.*) Stăi
pe loc,

L'am prins și-i de minune... E mijloc încercat
Chiar de Voltaire; odată și lui i s'a întemplant...

Negri.

Et quum summa miremur...

Alecsandri. (Ia haina lui Pălciu și-o îmbracă.)

Aci curând s'o chemi.

Negri. (Ridând.)

Ce vrei să faci, poete?

Alecsandri.

De Pălciu te mai temi?

(*Iși pune përucă bătrână la oglindă.*)

Ajută-me din mine să fac o pocitură.
Ce crezi? aste mustețe îmi fac bună figură?
Slutit sânt cum se cade?

Negri. (Ridând și ajutându-l să se grimeze.)

Ba ȃeu ești minunat,
Ea idealul astfel, nu cred că l'a visat.

Alecsandri.

Mult reu mie nu-mi pare, ăst rol să joc aice,
Să vèd când ea vedé-va pe Pălciu ce va ȃice?
'Căci cine are parte d'al ei duios amor?
Poetul ce nu móre. séu omul muritor?
Poetu 'n veci e tinër, când omu 'mbătrânește...'

Negri.

E geniul, nu fața, ce 'ncântă și răpește.

Alecsandri.

Acum, îndată-aice, cocóna să-mi aduci
Și veți te stăpânește, de rîs să nu te-apuci.

*Negri. (Îi strînge mîna și intră în camera unde este
Matilda.)*

Alecsandri.

Sânt slut de-ajuns îmi pare...

(*Merge la ușa din fund și chiamă.*)

Sfîrléză, vin' îndată.

Scena IX.

Alecsandri, Sfîrléză, Matilda, Negri, Agop.

Negri. (Intră cu Matilda în momentul când Alecsandri închide ușa din fund vorbind încet lui Sfîrléză.)

Poftim, intrați o! dîmnă; poetul te așteaptă!..

Alecsandri. (Trăgînd de urechi pe Sfîrléză)
Așteaptă hoțomane, acum te pocăesc...

Sfîrléză.

Dar ce-am făcut, cocóna?

Alecsandri.

In palme te snopesc!
Ce mi-ai făcut frumoasa cocónă cea sosită
Și care prin răvașe mi s'a făcut iubită?

(Se face că acum vede pe Matilda.)

A! dta psihimu! Matilda te numești,
Mi-ai scris multe răvașe; mi-ai spus că me iubești.

Negri. (Aparte.)

O! bravo Vasilică.

(Tare, către Matilda, arătîndu-l.)

Alecsandri!..

Matilda. (Remâne incremenită privind când pe Negri, când pe Alecsandri.)

Alecsandri. (Lui Sfîrléză.)

Afară!

(Sfîrléză ese. Lui Negri.)

Mi te-apucași de curte, ca eri ș-alaltă-seră?
(Cătră Matilda.) Matilda mea frumoasă... *(Se apropie de ea.)*

Agop. (Intre ușă)

Chiar dracul pe uscat.

Alecsandri.

Dar ce? tu fugi de mine?

Matilda.

Poetul cat aice!

Alecsandri.

Poetul e 'nainte-ți, că te iubește-ți ție.

Matilda. (Face un semn de îngrozire.)

Alecsandri. (Continuînd.)

Ce cugeți, că-i poetul? un Febus Apolon?
Virtutea în persónă, vr'un filosof. Solon?
Cređi că vîdînd femeia și jună și frumoasă,
Se va 'ngrigi că dînsa are bărbat și casă?
Eu am cîntat natura; natură mîndră ești,
Ce-mi pasă de bărbatu-ți, de vrei să me iubești.

Matilda. (Aparte.)

Ce ție? grozăvie! *(Cu rezoluțiune.)* Poetul e pe lume
Tot ce-i sublim și nobil... e culmea făr' de nume,
Căci nimeni n'a umblat-o... patimi nu-l injosesc
S-ador așa ființă divină eu voesc,
A lui simțiri inalte nu duc la necinstire.
Eu tot ce-ai scris cetit-am...

Alecsandri.

Mi-e dulce norocire,
Căci astfel îmi e dată astăzi a ta iubire.

Matilda.

A mea iubire? nu știu... dar când eu te cetii,
Ferice că e viața d'atunci numai simții...
În prosa tristă-a ției al teu cînt me susține,
În versu-ți aflu visul și orele senine.
Poet eu te visasem...

Negri.

Și om ađi îl găsești.

Poetul e în carte-mi în lunca din Mircești!

Alecsandri. (Lui Negri.)

Îți mulțămesc Costache!

Matilda. (Aparte.)

O! da 'n Mircești nu este.

Și ție și cer și îngeri sînt numai o poveste!

Alecsandri.

Pricepe, bre! Costache! Ci lasă-ne puțin;
Amorului nu-i place martor l'al seu suspin.

Matilda. (Merge înte lângă Negri și-i ție rugător.)

A! nu! te rog oprește!..

Negri. (Matildei.)

Dar veđi că nu se pôte.

Alecsandri. (Aparte.)

U! greu mi-e rolul astăzi! *(Tare lui Negri.)*

Cu sila te voi scôte.

Măi verișane, afară, de mai întîrziezi.
De când ești tu un martor la doi bieți amorezi,
Ci vin' aci Matildo. *(O ia de mînă.)* Colea, lângă poet!
Te inspăimîntă barba-mi? Hei! fost-am eu băet
Frumos, tînăr odată.

Matilda. (Retrăgîndu-se.)

Alecsandri? oróre!

Negri. (Încet cătră Alecsandri.)

Acum da ești poetul ce sémên nu mai are?

Alecsandri. (Matildei.)

Nu vrei? ce cați la mine? Poetul teu iubit
Cređi ore că-i icónă, rece nesimțitoare,
Primind, închinăciune, tămăe la altare?
Ci vino... d'a iubirei doruri me simt topit!..
La dracu, nu ești prima ce versul meu plătește.

Matilda. (Cu demnitate.)

Dar eu sînt prima care al teu vers îl cinstesc.
Mă lasă! pe poetul aci nu l'am aflat!

Alecsandri. (Încet lui Negri.)

O! Negri n'am putere!..

Negri. (Îl incuragîză cu gestul.)

Alecsandri. (Cătră Matilda.)

De gēba te-am cîntat?

Căci te-am cîntat, știu bine, și 'n ultima scrisóre
Ș-un cîntec ca acela fi puu preț o strinsóre
În brațe voluptóse...

(Matilda.)

O! nu! fugi... am greșit!..

(Vrē să ție pe ușa camerei unde se află Agop. Acesta care a ascultat ultimele vorbe, intră voios.)

Matilda. (Continuînd.)

O! Garabet, la vreme aice ai venit!
Ierți tu p'a ta femeie, nevrednică de tine?

Agop. (Ridicând-o din genunchi.)

Așiș te iert Matildo!

Negri. (Imbrățișând pe Alecsandri.)

Poet și om de bine!

Alecsandri. (Cătră Negri.)

Ți om de sacrificiu . . . poetul nu e om!

Negri.

E om . . . deosebire-i între un pom și pom . . .
(*Lui Agop.*) Hei! Garabet, ne spune, ce Țici de poezie?

Matilda.

A! nu! Agop! Poveste-i ce-adeuce nebunie.

Alecsandri.

Poveste o! Matildo! me crede ce-Ți grăesc,
De și 'ncercai cu jale ardorea-Ți să-Ți răcesc . . .
Poveste-i, dar frumoasă . . . Poveste-i tot pe lume:
Junețe și avere și glorie și nume . . .
Poveste este Țnsuș omul în vieȚa sa;
Poveste voi fi mâne eu și iubirea ta! . . .
Un lucru nu-i poveste: Cerul Ți-a dăruit
Un copilăș, un ȃnger și un bărbat cinstit.
Grăbeșce de te 'ntorce la veduvita-Ți casă,
De al teu soȚ grijeșce ca o femeie-alésă
Și legăându-Ți pruncul la sînu-Ți adormit
Cântându-i, 'Nani, nani ȃngerul meu iubit',
Surisul lui culege c'un dulce desmierdat,
Surisul ce e rază pe cerul innorat,
Privirea lui, seninul în suflet Ți aduce;
Când mâna lui gingașă se 'ncercă să te-apuice,
Din cer e desmierdare . . . Necazuri, tôte pier,
Crescându-Ți copilășul, ce Ți-a venit din cer.
Ți place poezia, femeie simȚitoare?

Matilda.

O! nu! sînt vindecată! . . .

Alecsandri. (Scotȃndu-și barba și haina.)

Acum Ți cer iertare . . .

Iubeșce-o, nu e dȃnsa ce-aci te-a intristat . . .
Ci este biet poetul ce greu rol a jucat . . .

Matilda. (Cătră Negri.)

Ce ved? Ce Țice dȃnsul?

Negri.

Poveste trecȃtore!

Alecsandri.

Credeai cȃ poezia e vecinică cȃntare?
Cȃ dȃnsa nu se 'mpacȃ cu lucrul umilit,
Și n'o gȃsiai acasȃ, și șoȚul teu cinstit
Ți se pȃrea prosaic . . . O sfȃntȃ poezie
E 'n munca cea mai prȃstȃ . . . chiar și la gȃinȃrie
Și la hambar, în curte, la vatrȃ, la pȃtul,
Țabele mult poetici se aflȃ în destul.

Matilda. (Cătră Agop.)

A! ce mȃndru grȃeșce!

Agop.

Asis cȃ-mi vine-a plȃnge,

Poetul copieșȃ pastele ne'ntrecute . . .
Poet nu e acela ce 'ncinge a sa frunte
Cu lauri și aștȃptȃ dela lume onor;
Poetul este care pe sine se jertfeșce
L'al Țerei ș-omenirei bine și viitor.

Matilda

Am înȚeles acuma . . .

Agop.

Dar haide, te grȃbeșce! . . .

Negri. (Cătră Matilda.)

Fȃ-Ți datoria 'n casȃ ca bardul din Mirceșci.

Alecsandri. (Matildei.)

Poetul care-acuma, așȃ-i cȃ nu-l iubeșci?

Negri. (Face un semn de imputare lui Alecsandri)

Matilda. (Luȃnd mâna poetului și sȃrutȃnd-o.)

Ba il iubim cu toȚii . . .

(*Aratȃ pe Agop. Apoi cȃtrȃ Negri.*) Poet mare el este!
Ori DumneȚeu și ȃngeri sînt numai o poveste?
(*Lui Alecsandri.*) La cȃntul lirei tale, din greua-i letargie
Ai deșteptat Romȃnul și vechia vitejie
Cȃntȃndu-i-o, tȃrie l'al seu braȚ ai redat.
Tu arȃȃși femeiei romȃne idealul
Ce 'nalȃ ori ce sullet . . . și astȃȚi chiar pe malul
Prȃpȃstiei oprit-ai pe una de-a cȃde
Și vrei ca ea iubire eternȃ sȃ nu-Ți dea?
Nu te iubesc, poete, declaru-Ți pe onor . . .
Nu te iubesc, poete, cȃci astȃȚi te ador! . . .
Da! te-adorȃm cu toȚii o! și-a nȃstrȃ cinstire
O 'mparȚi în drȃptȃ parte, cu ȃnsuși DumneȚeu,
Cȃci dȃcȃ el creat-a intrȃga omenire,
Tu singur, o poete! creȃși poporul teu! . . .

Agop. (O ia de mȃnȃ și se indreptȃzȃ spre ușa din fund.)
Matilda priveșce cu respect pe Alecsandri.

Negri. (Apucȃ mâna lui Alecsandri.)

'Mai gingaș în durere, mai viu în fericire;
Din patima-Ți poete, fȃcuși o nemurire!'

Alecsandri.

La umbrȃ în tȃcere abiȃ ce-i turburȃtȃ
De fluieratul mierlei pe cuibu-i atȃrnȃtȃ,
În lunca infrunzȃtȃ, cȃnd mort voi odihni,
Matilda la poetul, o Negri, va gȃndi? . . .

(*Fine.*)

V. A. Urechȃ.

CUGETȃRI.

Interesele sufleteșci ne lȃgȃ unii de alȚii dupȃ
cum lȃgȃ banii pe cȃmȃtari.

Între ȃmenii cari nu te înȚeleg totdeuna ești de
prisos.

Fiecare glumȃ are în sine un simbure de a-
devȃr.

Un mȃciniș ingrașȃ locul pentru alt mȃciniș.

Sună clopotul...

Sună clopotul a jale la capela din morminți,
Ce vestește că un suflet a scăpat de suferinți.
Cine-a fost? bogat, puternic, ori un simplu cerșitor?
E egal, căci unul ca-altul sunt cu toții muritori.
Etă-i duc coșciugul patru, urmărit de popor mult,
Cari a diecilor cântare monotônă o ascult;
Pe la colțurile de-uliți și la cruci mereu s'opresc,
Rugăciuni rostesc preoții la părintele ceresc.
Etă-i vin, capela mică se îndesă de popor;
Sfeșnici ard nenumărate; unde 'n negru; ochii lor
Sunt în lacrimi...

Etă 'ncep preoții, cântul de prohod
Jalnic sună...

O tristetă mistică e în norod.

***

»Să trăescă noul membru!« strigă ôspeții cu foc,
»Fie-i vițea presărată tot cu bine și noroc.
»Binecuvântat să fie între nămurii ca Avram
»Și ca Iov să aibă-avere și frumsețea lui Adam!
Èr în camera de-alături mama-ascultă suridând
Și privindu-și copilașul căte nu-i dorește 'n gând,
Căci e mândru micul ânger cu buzițele-i purpuri,
Nu e alt copil în lume ce-ar avé atâtea nuri.
Dară încă când suride, ori privește 'n sus la ea
Ce mai ochi! ca doi lucéferi; tiné-l maica Preceasta,
Va fi mare piul mamei și puternic, un titan;
Înțelept ca un Socrate și frumos ca Don Juan;
Admirat va fi de lume, mai pe sus de toți va sta;
Mândră fi-voi eu cu dânsul. Dómne, Dómne fie așa!

O sermană! 'n fericirea ce o simți pentr'un minut,
Îi zidești palate de-aur și-uiti durerea ce-ai avut,
De al sorții ac tiranic nu ți-e frică, nu te temi;
Tu privești prin vél de aur viitorul unei vremi,
Zugrăvind ființa sorții cu a inimii dorinți,
Tu din monstria faci cucernici și din demoni ângeri sfinți;
Nu gândești, că vițea 'ntregă e durere și necas;
Nu gândești, că sôrtea crudă vrând de tine-aș face haz,
Într-o clipă-ți sfarmă totul.

Dulci sunt visurile de-aur,
Crudă e realitatea. Ai un cias cununi de laur,
Sigur fii de-un véc de lacrimi. Și de treci, de scapi
de-un val,

Altul vine și mai mare; nu gândi c'ajungi la mal.
Din clipita 'n care lumea ochii tîi o au zărit,
Luptă 'ncepi cu-a tale țile: valurile au sosit
Și 'nzădar îți este truda valurile s'ocoléști,
Te-au cuprins și nu te lasă, ori și cât de svêrcolești.
Suferința ți-e destinul...

Greu ți-i lutul care-l porți!
Și de sperii în alinare, de gândești și de socoți,
Că va trece, vei fi liber; nu ai mult a așteptă,
Până când grozava fêră èr de nou te-a apucă...
Astfel trec a tale țile, astfel vițea ți-o petreci:
Fericiri, nădejdi, ilusii, sânt nimic, cuvinte seci...

***

Cât de tainic-jalnic trece prin vèzduh un vuet tâmp;
Par că totul intristeză, pân' și erba de pe câmp:
Este tristul glas de clopot la capela din morminți,
Ce vestește, că un suflet a scăpat de suferinți...

I. M. Ritisorean

Carol VII

LA MARI SEI SUPUȘI.

— Dramă în 5 acte, de Ales. Dumas —

(Înceiere.)

Bérenghera. Robule, cređi tu că inima-mi e atât
de josnică, încât să sufêr ca în lumea acésta, în care
ne aflăm, să fi fost rënd pe rënd amanta a doi ômeni,
din cel dintêi me batjocorește, și cel de-al doilea să
nu 'ndrăznescă a me resbună?.. Décă te-ai gândit
la asta, gândirea ta me pâlmuéște!

Yağoub. Bérengherà!

Bérenghera. Între noi s'a sfêrșit totul... mergi!..

Yağoub. Oh iértă!..

Bérenghera. Voi găsi ușor, pentru o așa însărci-
nare o mână mai îndrăznétă și un suflet mai puțin
nemernic, care pentru bani, va face ceea ce tu as-
tăđi n'ai îndrăsnit să faci pentru iubire! — Și chiar
de nu se va găsi nimine, voi ști eu să pêtrund,
printre slugile lui, chiar lângă patu-i de nuntă, și în
cupa lor, să torn din sticla acésta...

Yağoub. Otravă!..

Bérenghera. Da. Apoi, inse, să nu-mi mai vfi ro-
bule, să-mi vorbești de iubire ori de păreri de reu...
Un sfert de cias îmi mai remâne... e chiar mai
multă vreme decât îmi trebuie... Un sfert de cias...
Răspunde-mi încă odată: De mâna ta murî-va el,
sêu... de a mea?... Răspunde-mi, ești gata? și...

Yağoub. Mâni!..

Bérenghera. Mâni!.. Și, în astă nôpte, chiar în
odaia de colo, după cum mi-a spus-o, el îi va đice
nouvei sale femeii: »Te iubesc!« Mâni!.. și până
mâni ce-am să fac eu? Vrei tu ca 'n astă nôpte să
'neburnesc. O! mâni!.. Dar tu-ți bați joc! Dar tu nu
prețuești întru nimic gelosia mea? Tu dar nu ești
gelos, nu știi ce vra să đică...

Yağoub. Oh!

Bérenghera. Décă ți-aș spune: »Acolo, contele, în
brațele lui, mii de ori mi-a arătat amoru-i cel mai
dulce«...

Yağoub. Alah!

Bérenghera. Ascultă: îl iubiam atât, încât mi-aș
fi lăpêdat și sufletul, de ar fi cerut-o el; cu ce bu-
curie îl primiam când se 'ntorcea dela luptele lui!
Numai strigăte, estasuri, numai lacrimi, numai risete,
în intréga nôpte până 'n đî, ne cuprindeau și ne
desmierdau în al dragostei delir! — Dar tu, nu poți
înțelege nimic din tôte astea... tu, nu ești gelos...

Yağoub. (Trăgându-și pumnalul.) Ucideme mai
bine, — ori taci!

Bérenghera. Oh! o așa fericire ar fi făcut invi-
dioși pe ângeri chiar! Nu schimbam decât cuvinte
de iubire ce vecinic inima le născocéște și patima
le indulcește.

Yağoub. Blăstêm!..

Bérenghera. Colo! colo! veđi tu?... chiar în lo-
cul acela!

Yağoub. Alah! o vrei tu dar?!

Bérenghera. Și-l iubesc încă!.. cu tótă batjocura
lui, un singur cuvânt de iubire dela dânsul m'ar arun-
că astăđi la picioréle-i... Și așa, pe câtă vreme el
va viețui, veđi tu, tu nu vei avé parte de mine...
căci îl iubesc, înțelegi tu?!..

Yağoub. Când trebuie să-lucid?...!

Bérenghera. Cât va trăi, îmi remâne încă o sne-

S U R O R I L E .

Yaqoub. Sânt gata! poruncește!..

Bérenğera. Veți tu, chiar în odaia de alături a va trebui să-l lovești; când va pași spre pat, picioru-i să se împiedice de mormântul lui... căci el trebuie să vie în curând aici, aducând și pe noua-i femeie.

Yaqoub. (Tresărind.) Ță-i!..

(Se vede înaintând Contele, cu noua lui femeie; doi popi merg înainte cu lumina; în giurul lor se îngrămădesc vasali și servitori.)

Vasalii și servii. (Strigând.) Trăescă contesa!

Bérenğera. Blăstēm!

Vasalii și servitorii. Trăescă Contele!

Bérenğera. Creți tu că resbunarea va fi tot atât de puternică ca și rușinea mea?... Mai stai la in-doelă?

Yaqoub. Nu.

Bérenğera. Grăbește-te! grăbește-te!.. intră în odaia lui și 'n clipa hotărâtă... Dar mergi!.. Ce te mai oprește? Ce vrei din parte-mi să fac? sunt gata...!.. ori vrei și tu Yaqoub să me 'nșeli... Se 'ntârzie vremea... Blăstēm! (Îl împinge în odaia de alături.) În sfârșit!

Scena III.

Bérenğera, Contele, Isabela.

(Bérenğera se aruncă după crucifix. Contele și Isabela trec sala. Popii ce-i preced, intră în odaie, depun luminile și es.)

Vasalii. (Strigând în afară) Trăescă Contele!

Contele. (În ușa, aruncând o mână de aur.) Țineți!

Vasalii. Trăescă contesa noastră!

(Contele și Isabela intră în odaie; teatrul se întunecă, și Bérenğera se ridică încet.)

Scena IV.

Bérenğera, singură.

Se vor rugă... a ăis-o bine... se vor rugă pentru sufletul meu! căci ăngerul morței, colo, îl așteptă!.. Și decă cineva din întemplantare s'ar îngriji de sufletul meu, să se rōge atunci și pentru dēnsul de asemenea!.. (Tresărind.) Őre-am auzit bine?... Nu, nimica... Decă i-ar slăbi curajul? s'ar putē... O turbare!.. Mai bine-ar fi fost să 'ntrebuințez această otravă. (Scōte șipul dela piept.) Și să păstrez pentru mine junghiul... Trădător, mișel!.. ce mai aștepti?... Ce?..

Contele. (Lovit, în culisă.) Ah!

Bérenğera. În sfârșit!.. (Bea otrava.) Soțiorule iubit, păstrează-mi acum locul în mormântul teu!

Contele. (În odaie.) Ajutor!.. ajutor!..

Scena V.

Bérenğera, Yaqoub, Isabela, apoi Andrei, Vasali și slugi.

Yaqoub. (Intrând de înderēt, cu junghierul în mână.) Să fugim... el vine...

Contele. (Țirindu-se și ridicând perdēua.) Tu, Yaqoub, tu m'ai ucis!..

Bérenğera. (Spriginind amēndoue mările pe umerii lui Yaqoub, care o ascunde de Contelui, și făcēndu-l să cadă 'n genunchi, pe acesta.) Nu el te-a ucis... ci eu

Contele. Bérenğera! (Cădēnd *Yaqoub.* Acum, femeie, fă-mă grozavă crimă am făcut intr'ade-ăis că vei merge cu mine; haidă veni pentru totdeuna...)

Bérenğera. (Cu ochii spre Contele.) ăncă câteva minute, și voi fi a ta, cu totul...

Yaqoub. Oh! privește! La strigătele lor ōmenii alergă... la sēma! nu vom mai putē fugi... nu va mai fi timp!.. Ță-i vin, Bérenğero!..

Bérenğera. Mai așteptă, mai așteptă...

Yaqoub. Oh vino! vino! ori-ce clipă de întărziere e fatală în ciasul acesta! Curtea e plină... uită-te... Dar vino odată!.. (Bérenğera pică pe genunchi.) Ce faci tu?... Bérenğere? astfel îți tu jurământul?... Bérenğero? m'auți tu?... Vino...

Bérenğera. Ță-me-s!.. ia-me! (Pică cu gura pe cea a Contelui.)

Yaqoub. (Luând-o de pēr, și ridicându-i capul.) Blăstēm! fruntea-i e vēmētă! inima (pune mână) nu mai bate!.. Mână... (Luând șipul ce-l ține ăncă.) șipul deșert!.. a băut otrava!..

Andrei. Ce? Contele mort!.. și contesa de asemenea!..

Yaqoub. Morți amēndoi!

Andrei. Stăpānul nostru!

Toți. (Plecându-se spre Contele.) Oh!..

Yaqoub. Voi cari, născuți pe pământul acesta, purtați ca niște căni lanțul moștenit, remăneți aici urlând lângă grōpa deschisă! Căt pentru Yaqoub... (Scōțēnd pergamentul Contelui și arătându-l.) El e liber, și se 'ntōrnă în deșertul din care a fost răpit!

(Cortina.)

N. A. Bogdan.

Pescuitorii de dragoste.

— De August R. Claval. —

Răză era neted ca o oglindă adevērată și dormia liniștit, fără nici un murmur, ca o feciōră când se odihnește.

Umbră dēsă domnind pe sub bolta de verdētă a copacilor celor mari, cari se aplecau asupra apei, făcea să fie mai strălucitōre lumina imbelșugată, pe care luna o răspādiă peste tot, din înălțimea cerului albastru.

În tăcerea jalnică a nopții misteriose și poetice, nu se auđiă decăt șgomotul ușor al biziitului insectelor de pe mal, în ierburile mari. Câte odată frunzele fășiau, legănate încetișor de o sullare de vânt și din când în când privighetōrea aruncă în mijlocul acestei armonii plāpānde notele strălucitōre ale cântecului seu melodios și limpede.

De-odată, în depărtare, un glas mlădios și rēsunător se auđi în nōpte dicēnd:

Prieteni, nōptea e strălucitōre;

Natura e plină de vibrațiune;

Să ne deschidem inima veselă

Și să ridem și să cântăm.

Să ne dăm petrecerilor,

Cântând pe sub balcōne

Vr'o serenadă de dragoste.

Prieteni, veniți! prieteni, să mergem!

Abiă isprăvise cântărețul, și de pe mal, ca un ecou nevēdūt, se auđi un clavier intonând o melodie aripată și dulce, care luând frasa cea din urmă a cântecului, repetă ritmul întreg, în mijlocul unor variațiuni minunate.

Apoi, o luntre eși din umbră și străbătēnd în lumină, lăsă să se vedă doi tineri, imbrăcați ca niște pescari.

Veniau vislând, încet
atât atingeau de ușor față

Cum ajunseră într'un loc, unde eră riul larg, unde aprópe ascunși sub frunze, se vërsau doi afluenți mici, unul dintre tineri aruncă undița. Apoi, pe când luntrea sta nemișcată, pescarul se întorse in spre partea de unde veniá melodia cea dulce și reluá:

De-ți place poesia,
Frumósă, te deșteptă,
Ridică transparentul
Și vino de ne-ascultă:
Avem să-ți spunem dómná,
Că trebue să veghezi până la diuá,
Căci nóptea acésta care farmecă inima,
Vorbește de visuri și de iubire.

Clavirul răspuse acestei noui chemări și acelaș ritm se ridică éráș, mai grăbit, mai strălucitor și mai expresiv.

Atunci pescarul își trase undița și o puse alături. Se aședă la cârmă, pe când tovarășul seu vislá cu putere; se duseră de se aședară in umbră sub nemărginita boltă formată de patru copaci mari sub crăcile ce cădeau in jos plecate; cei doi tineri își aprinseră țigările și începură să vorbească.

Dar privirile lor cercetau adâncimea riului care se vërsá in fața lor.

Din partea aceea venise armonia, și cei doi tineri păreau că așteptă să mai soséscă și altceva.

***

Nóptea se făcea din ce in ce mai frumósă. Vântulețul începuse a adia statornic, incet și aducând nimbos de flori sëlbatice.

Cei doi tineri păreau cam nerăbdători și se întrebau decă nu cumva aceea ce așteptau nu va veni.

De-odată, nu departe de mal, se auđ un glas dulce, și rësunător intovărășit de o chitară, care liniști nerăbdarea tinerilor.

Acel glas spunea cea din urmă strofă a romanței:

Dar aceea care dormiá se va arátá,
Feróstra-i s'a deschis,
Iubitul seu póte c'așteptá.
Să plecăm ca să póta veni.
Să lăsăm să vorbească inima lor plină
De armonie și de visuri de aur.
Prietenii, étá, nóptea senină
Ne poștește să cântăm mereu.

Și curënd, încă o luntre mánatá de doue femei tot tinere, eși din micul affluent și intrând in lumină, veni repede de se aședă alături de a celor doi pescari cari mergeau s'o íntimpine.

Și cântăreți și cântărețe se salutară cu veselie. Íși dădură unii altora ospitalitate in luntrele lor, și doi câte doi, fiecare cu dragostea sa, începură a pluti, iubitori și plini de vieță sub luna strălucitoare, pe deasupra apei netede in care se oglindá cerul.

Și in nóptea, din ce in ce mai tăcută, vântul domol, încărcat de mirosuri frumóse, trecea ca o mângăere blândă, ducënd adesea până la mal sgomotul sárutárilor și al risului acestor fericiți pescuitori de dragoste.

Dumitru Stăncescu

Șimituri.

De dr. I. G. Sbiera.

1. Sânt nume rar de o livadá.
Servesc spre desfátare.
Din cap un ton când faci să-mi cadá,
Me iai la săgetare.

Un ton din urmă de se furá,
Sânt bun la 'ngrăditură. (Parc, Arc, Par.)

2. Intrégă până când eu sânt,
In orice fața locuesc.
De-mi iai pe cel dintéiu veșmënt,
P'rin inimi me sádesc. (Gurá, Urá.)
3. Sânt ființă blástematá,
Toți de mine se 'ngrozesc,
Dar din capu-mi rátezatá
De mánicare eu servesc.
Și anc'odatá de-i táié,
Ceea ce va remáné,
E unéltá ce hrănește
Pe cini de-ee se folosește. (Drac, Rac, Ac.)
4. Sânt plantá roditóre,
Am nume general,
Plăcutá s dupá flóre,
Când toți imi dau nával.
Un ton din cap de-mi vei luá,
Atunci pe acéstá lume
Pe nime nu-i aflá
Sá 'ntrécá pe-al meu nume. (Pom, Om.)

La pețit sfat poporal.

1. Ce folos de curea latá,
Decă nu-i juncá 'n poiatá!
Ce folos de cușmá lungá,
Decă nu-i málai s'ajungá!
Ce folos de cióreci creți,
Decă nu-i porc in cotet!
2. Umblând după 'nsuráturá,
N'alege pe la strinsurá,
C'aici fata-i mai frumósă.
Nu e cum este pe-acasă!
Du-te-acasă de-o ochiește
Și-i vedé-o ce plátește!
De-i vedé grinduța plină,
Ia-o méi, cá-i gospodiná!
De-i vedé grinda 'ncărcatá,
Ia-o méi, cá-i bună fatá!
Dar de-i vedé grinda gólá,
Las' la mésá ca să mórá.

Doine din țera Oltului.

Din Veneția inferióră.

Mândra cu pěr gálbior
S'o iubești până ce mori;
Mândruța cu ochii trași
S'o iubești să n'o mai lași.

De-ai fi badeo un román,
Aș purtá dragostea 'n sin;
Dar nu ești de legea mea,
Te-oi iubi decă-oi puté.

Cine-a pus numele teu,
Par c'a fost in gândul meu,
Că țu-a ăis ție Măric,
Ca să-mi fii tot dragă mie

Livia I. Pușcarlu.

Scrisoare din Berlin.

(Anul nou, ceaiu cu rum, clătite și plumb. — Cultură și superstiții. — Dr. Enrich Schliemann † — Pastorul Stoccker. — Societate de studenți români.)

E miezul nopții și poporul german serbeză începutul anului nou. Am deschis ferestra pentru un moment, să ved mulțimea ce trece inaintea casei mele, să aud strigătele lor de »Prosit Neujahr!« și să răspund și eu vecinilor de peste drum, la urarea lor. Dar frigul ce domnește de câteva zile în capitala Germaniei, 15-R, un ce foarte rar la Berlin, me silleşce să închid ferestra. Inse aud că cineva me chemă: e Gretchen, fata proprietarului casei în care stau — un tip de nemțică dela Nord, cu părul blond și cu ochii albaștri, cari nici-odată nu se uită la bărbat — și care-mi strigă cu o voce răgușită: »Prosit Neujahr!« Ce de minuni face ceainl amestecat cu rum! Altă-dată nici nu cutéză să răspundă la salut.

Ceaiul amestecat cu rachiu, »Punsch«, »Grog«, »Glühwein«, se bea de doue ori pe an în țările germane: la anul nou și la ajunul secului. Se consumă, în aceste doue seri, cantități enorme de rum, și se mănâncă niște clătite, umplute cu povidlă de prune, de mere, de ananas séu cu crême. Clătitele, pe lângă că îndopă, mai au o însușire escelentă: sânt sigur că toți Nemții ar căpētă, în urma mănărei lor, cholerine grave, decă nu s'ar ingriji cu ceaiul cu rachiu. Bēutura inse are și ea un efect: în nōptea anului nou, e rar să dai de un om care nu e beat, decă e de naționalitate germană.

Berlinnl geme în astă-nōpțe. Studenții ce nu-și petrec vacanțele de crăciun în casa părintescă, soldații din tōte armele, burgezii tineri și bētrâni și — last, not laest — femeile de tōte felurile cutreeră strășile, făcēnd pasanșilor fel de fel de observațiuni. Pungașii inse, ce iau și ei parte la inmormēntarea anului vechiu, golesc buzunarele ómenilor și dau brānci, în drepta și în stānga. Ómenii din soiul cel din urmă mai au obiceiul urit: de ved pe stradă, în nōptea anului nou, un om cu pălărie naltă (joben), el se maltratéză și pălăria i se face scurtă, desfundându-se. Și câte capete sfărāmate, câte nasuri umflate și câte fețe pocite nu se vor vedē mâne diminētă! Și cât de bine o să-mi pară mâne, că am remas ađi sēră acasă, gândindu-me la iubita nōstră »Familia«, căreia îi doresc în numele meu și, cred, și în numele celorlalți cetitori un an nou fericit, cu care familia »Familiei« să fie mulțumită.

În acelaș timp, în familiile germane, toți stau impregiurul mesei, cu pahare de punș în mână și cu »Pfannkuchen« în gură. Ciasornicul bātēnd miezul nopții, toți membri familiei își strīng mâna, alergānd apoi fiecare după trēba sa: Fetele alērgă la oglindă séu la portița sobii, sperānd a vedē acolo chipul viitorului lor soț și ceilalți încep a-și tornă plumbul. Acest obicei se chiamă »Bleigiessen«; plumbul topit într'o lingură, se tōrnă într'un pahar cu apă, și din formă ce ia bucata de plumb, femeile bētrāne, esperte în dealdeastea, ghicesc viitorul. Superstițiuni mai esistă și în țările cele mai civilizate! Omul, acēstă ființă neinsemnată, căreia un scriitor german contimpuran i-a făcut următōrea biografie: Nāscut, salutat, sārūtat, strigat, hrānit, crescut, ris, educat, invēțat, esaminat, gradat, inamorat, iubit, logodit, insurat, lucrat, luptat, bucurat, suferit, părăsit, imbolnăvit, murit,

plāns, inmormēntat și — uitat, — — acēstă ființă cu ori-ce preț vrē să-și vedă viitorul, chiar când trebue să-l afle din gura unor femei dubioșe. Căci trebue să se șcie, că în Berlin trāese un numer mare de cărturārese — și că au de multe ori mai mulți clienți în consultațiuni lor, decăt medicii cei mai celebri. Trist, dar adevērat!

Inse decă cineva crede, că un popor așā de superstițios e și religios, atunci greșeșce. E chiar un ceva comic de tot, ceea ce ne e dat să observăm în centrele mari ale culturai. Gāseșci mii de ómeni între uvrieri ca și între burgezi, ce-ți fac o impresiune plăcută, de cauți să vorbești cu dēnșii despre cestiuni abstracte. Îi auđi pe unii vorbindu-ți de Darwin, de Haeckel și de Carl Vogt, espunēdu-ți, în trāsături generale, teoriile șciintifice ale acestor invēțați. Pe lângă astfel de ómeni gāseșci inse đeci de mii de ómeni cari asemenea îți repetă frase șciintifice, cari asemenea se dau de ómeni luminați, dar cari pe cealaltă parte sânt cei mai superstițioși. Ei đic că nu cred în Dumeēđu, dar se tem de stafii; nu observă prescriptele religiunei, dar se tem de popa care-i ese în drum; nu cred în noroc, dar injurā slujnica, care-i ese diminēta înainte cu coșul gol! Și câte și mai câte n'aș putē đice de acest fel de ómeni, cari, spre nenorocirea adevēratei culturai, esistă în număr prea mare, furnisāndu-ne inse totdeodată un timp de poleială modernă, pe care Germanul o numeșce în mod caracteristic: »von der Cultur beleckt.«

Cultura adevērată inse a avut, în zilele din urmă, o perdere mare: doctorul Enrich Schliemann, nāscut la 1822 în Mecklenburg-Schwerin, a fost una din rarele esceptiuni, ce le mai observăm în timpul nostru, în care tot își are o formulă, din care nu trebue să esă. Schliemann, cu puțină cultură în tineretele sale, s'a datat comerciului, studiānd inse, ca autodidact, limba grecēscă, archeologia și istoria. După ce și-a economisit ceva parale, el a întreprins, ce-i drept deja ca om în vērștă, călētōrii în Grecia și în Egipt, unde a făcut desgropări interesante din punct de vedere istoric și archeologic, și cari sânt cauza, că numele seu e ađi cunoscut în tōtă lumea. Desgropările le-a făcut la Troia (1870 și 1882), la Michene (1876), la Itaca (1878), la Orchomenos (1880), la Tirins (1884) etc. Schliemann a publicat multe scrieri de valōre, privitōre la descoperirile sale, pentru care a fost numit *Doctor philosophiae honoris causa*. Mai am de notat, că Schliemann erā cel mai bun cunosctōr al limbei elene, al limbei clasice, cât și al idiomului ce se vorbeșce ađi.

Societatea din Berlin a avut și ea o perdere, ce-i drept nu totală, care a fost viu discutată în tōte cercurile poporațiunei din capitala țerei. Preotul Stoccker, cunoscut prin agitațiuni sale în contra Ovreilor, a părăsit postul seu ca predicator al curții, după dorința împēratului Wilhelm al II-lea. Acēstă întēmplare, la care nimeni nu se așteptă, se comentēză în diferite moduri. Esplicațiunea cea mai probabilă e inse, că actualul cancelar al Germaniei, generalul Caprivi, cunoscut ca om drept și imparțial, nu pōte suferi ura ce o sēmēnă Stoccker în contra Ovreilor, cari, inaintea legei, sânt egal Nemților creștini. Pe vremea lui Bismarck, regimul fiind fōrte reacționar, și un Stoccker se putea toleră, dar acuma, când ēnsuș împēratul vorbeșce de reforme și nepartiuire, un preot ca Stoccker, care acuma cățiva ani s'a blamat, dovedindu-se că a mințit, ar fi o *contradictio in adjecto*. Deci plecarea domnului Stoccker e esplicabilă și e numai de dorit, ca să se lase de agitări și ațitări, căci cine șcie ce-l mai așteptă.

În fine mai pot comunica șcierea imbucurātōrcă că peste curēnd vom avē și la Berlin o societate

tinerimei române studiöse. Sămbăta viitoare se va ține a doua adunare, în care se va alege și comitetul. Ve voi comunica, în rëndul viitor, cum s'a arangiat această asociațiune; înse deja astăzi ve pot spune, că societatea și-a pus ca țintă următoarele scopuri: de a da membrilor o instrucțiune intelectuală și un ajutor moral, acolo unde necesitatea o va cere. Lucrările societății se vor imparte în: conferințe ținute de membri societății, tratându-se subiectul în mod general, cu discuțiuni asupra conferinței; cetirea autorilor naționali; conversațiune germană, avënd un interes practic pentru membri societății. Afară de acesta, societatea va căută a sta în raport cu toate societățile de studenți români, și va da ajutor și informațiuni privitoare la studiul și la viața din Berlin, studenților ce vor cere concursul societății.

Moise

S u r o r i l e .

— Veți ilustrațiunea din nr. acesta. —

Temperamentul se deosebește mult chiar și între membrii aceleiaș familii. O astfel de deosebire se înfășoșază și prin ilustrațiunea din nr. acesta. Doue surori vedem acolo: una a intrat în mănăstire și s'a făcut călugăriță; cealaltă strălucește în lume, e regina balurilor și favorita lunei eleganté. E întrebare înse, care e mai fericită?

Literatură și arte.

Șoiri literare. *Dl N. G. Radulescu-Niger* a scos de sub tipar la București un volum care cuprinde un roman intitulat »Jertfa.« — *Dl G. Coșbuc* a încheiat un ciclu de triolete, din viața unui Don Juan la țără. — *Dl C. Disescu* a publicat la București volumul al doile din lucrarea sa intitulată: »Dreptul public.« — *Dl Petru Rășcan*, profesor la universitatea din Iași, a scos de sub tipar al doile volum din »Cursul complet de istorie universală.«

Poveștile dlui V. A. Urechă. În luna viitoare va eși la București, în editura librăriei Socec culegerea de povești scrise de dl V. A. Urechă, pentru conferințele și serbările costiniane, ținute în folosul fondului din care s'a ridicat apoi statua renumitului cronicar al Moldovei. Dl V. A. Urechă, care deodată cultivă mai multe terene literare, în aceste povești se arată ca un escelent cunoscător al graiului popular, pe care îl și imităză cu multă maestrie, ceea ce i dă un colorit de farmec gingaș. Am reproduș și noi din ele câteva și decă vom primî volumul, vom reveni asupra lui. În seceta noastră literară cartea dlui Urechă de sigur va fi bine primită de toți amatorii literaturii naționale.

Purificarea limbii române. Conferența dlui Gion: »Cum vorbim«, a produs erăș un echou în »Românul.« Autorul acestuia asemenea pledăză pentru purism și dice: »Unele barbarisme au ajuns așa de familiare limbii româneșci, încât a le înlătură nu numai că ar fi greu, dar chiar cu neputință. Ele s'au legat așa de tare de limba noastră, încât s'ar puté dice că sânt curat româneșci. Cuvinte ca *predandărisire, catadicsire* etc., sânt rari acum în limbă ca și *giubelele și isticele*; de ele nu-i nici un pericol că nu ne vom puté scăpă, ele sânt deja pe povârnișul morței. Cum vom puté înse de a alungă pe: vreme, iubire, cinste, slujbă, etc.? Vorba *vreme* este așa de tare legată de limba noastră, cum e vremea? poetul dice:

vremea trece și se duce etc. Cu toate acestea dl Laurian o dă ca de origină slavică. Vorba *iubire*... ce mai vreți? toate ființele în țera asta se iubesc; adică voesc a dice că: acțiunea de atragere între doue ființe, iubire o numesc. Légănului dulcelor ilusii, momentelor fericite a dulcelor desmerdări, nu avem altă denumire de a-i da decât vorba iubire. Dar când dicem iubire, vine D. Miklosich și ne spune stați! nu ve în-sușiți poetica vorbă, căci ea este de origină slavă și derivată dela *iubiti*. Tot așa: cinste, slujbă etc. derivate dela limba slavă. Decă nu de pe aceste vorbe, dar cel puțin de pe alte mai bôcâne, se vede că infecțiunea a pëtruns peste tot locul. În ministere, în corpuri legiuitoare, în tribunale, în armată, la Ateneu și, greu este să o spun, dar chiar la Academie trebuie să te duci cu cuțitul în mână și să tai adânc. Va curge sânge, înse acela va fi un sânge mohorit, pu-roiu, care scurgându-se va face mai mult bine decât reu restului de corp.«

Analele Arhitecturii, revistă bucureșcă, care cu numărul din decembre apărut alaltăieri, încheie un an de roditoare muncă pe tărâmul artelor române, ne anunță că începe cu nrul din ianuarie 1891 a publică un dicționar de numirile tehnice așa cum ar puté fi date cât mai pe româneșce. Serviciul scrie »Românul«, ce se va face vorbirei româneșci cu această încercare va fi cu atât mai mare, cu cât scim toți barbarismele și pociturile străine ale celor mai mulți din termenii ađi întrebunțați.

»Școla Română« va renvie »Fôia Școlastecă« din Blaș a anunțat, că cu finele anului curent va apune, acum pentru a două oră. Cu ea apune cea din urmă revistă pedagogică, ce mai apărea la Români din Austro-Ungaria. Înainte de ea au mai apus, una câte una, »Școla și Familia«, »Convorbiri Pedagogice«, »Școla Practică«, »Școla Română« și alte 2—3 reviste, toate fără excepțiune din lipsă de material suficient. Au avut și din acei pușini au rem-

costul abonamentului, astfe departe le a puté prisosi ceva în schimb pentru munca lor, s'au pomenit în urmă cu deficite considerabile. Considerând lipsa totală de o fôie pedagogică, dl Vasile Petri a decis ca dela 1 ianuarie să renvie revista sa »Școla Română.« Asta va eși, la Năsăud, de trei ori pe lună și va costă 4 fl. pe an. I dorim mai mult succes decât a avut întăia-ôră!

Revista dlui Tocilescu. La 1 ianuarie 1891 va apăre ultimul fascicol din »Revista pentru Istorie, Archeologie și Filologie« a dlui Tocilescu, cu care fascicul se fineșce al șeselea volum al publicațiunei. Revista va continuă apoi să apară regulat în editura librăriei Socec et Comp. în București. — *Alecsandri* va fi titlul unei reviste literare ce mai mulți tineri vreu să scôtă în luna viitoare la București.

Diare noue. *Unirea*, fôie bisericească-politică, a apărut la Blaș, sub redacțiunea dlui dr. Vasiliu Hossu. În politică nu aparține nici unei partide. — *Archiva Nouă*, organ literar politic ilustrat, a apărut la București și va eși odată pe lună, prim-redactor dl Ioan I. Livescu. — *Reforma*, diar politic, a apărut la Craiova. — *Vocea Dobrogei* va apăre la 1 ianuarie în Constanța, pledând interesele și drepturile Dobrogei.

Teatru și musică.

Șoiri teatrale și musicale. *Dl Stefan Iulian* simpaticul artist al Teatrului Național din București, s'a rentors din Berlin unde s'a dus însădăr pentru căutarea sănătății sale. *Dl Gh. Coșbuc* va înfățișă

direcțiunii Teatrului Național din București o piesă nouă teatrală, al cărei subiect e scos din o scriere grecască modernă. — *Di C. B. Stamatin* (Nazone) a terminat revista sa anuală; aceasta are de titlu »Tocila« și e în patru acte cu mai multe cuplete și cântece; prima reprezentație se va da în ianuarie, în sala Băilor Eforiei la București. — *Di Teodor Burada* s'a întors la București dintr'o călătorie artistică întreprinsă prin Ungaria și Istria. — *Vioristul Dinicu* din București va pleca împreună cu o trupă română în America, spre a face un turneu artistic; până a se imbarcă la Hamburg, scrie »Românul«, va da o serie de concerte în capitalele cele mari ale Europei.

× **Teatrul Național din București.** Săptămâna trecută s'a jucat întâia-ora o piesă nouă originală. Titlul ei este »Rosamunda«, tragedie în patru acte și în versuri, de dl V. Leonescu, unul din tinerii ga-giști ai Societății dramatice. Piesa a reușit bine, căci are acțiune dramatică, care e dezvoltată cu multă cunoșcere a scenei și e scrisă într'o limbă frumoasă, care în multe locuri ia un avânt adevărat poetic. Subiectul e scos din istoria Gepișilor și Longobarșilor; Rosamunda e fiica lui Cunimund, regele Gepișilor, carele a fost omorât de unul din ducii Longobarșilor, de vitézul și trufașul Elnilki, care iubește pe Rosamunda și este iubit de dânsa. De aici ciocnirea dramatică. Presa bucureșcă a întâmpinat cu căldură piesa dlui Leonescu și prevestește autorului un viitor frumos.

× **Comitetul teatrului din Iași** a numit o comisiune de oameni cu cunoștințe artistice și literare, a căror misiune va fi de a îmbogați repertoriul, de a cenzura atât fondul precum și forma pieselor ce se pun în studiu, și de a sprigini cu sfaturile lor, însăși interpretarea lor de către artiști. Comisiunea se compune din dâni: Anton Naum, A. D. Xenopol, profesor la universitate, N. Volenti, poetul »Icônelor de viață«, Xenophon Gheorghiu, V. G. Morțun, redactorul literar de la »Contimporanul«. Comitetul aceluiași teatru a pus bazele unei biblioteci speciale de scrieri relative la arta dramatică, dispunând formarea unui catalog sistematic a tuturor pieselor cari se află în repertoriu și luând măsuri pentru a aduna tot ce s'ar pute găsi ca scrieri interesante, relativ la teatru.

Corul plugarilor români din Curtioi a aranjat concert cu dans în favorul fondului său la 26 decembrie 1890 (7 ianuarie 1891) în sala »ospătăriei mari« din Curtioi. Sub pauză se executară jocurile naționale: Bătuta, Călușerul și Hora. Programul: 1, »Cuvânt de deschidere«, rostit de pâr. Teodor Pinteru. 2, Motto esec. de corul vocal sub conducerea plugarului Iosif Mihu, ca dirigent. 3, »Sergentul«, poezie de V. Alexandri, declamată de coristul Alexa Bulbocă. 4, »Din ședători«, de I. Vidu, esec. de corul vocal. 5, »Despre muzică«, disertațiune compusă și predată de Ioan Caba. 6, »Florea lui Petac«, poezie de I. Grozescu, decl. de coristul Dănilă Vârșandan. 7, »Sânt soldat«, de Dima, esec. de corul vocal. 8, »Plângerea eroului bătrân«, poezie de Iosif Vulcan, decl. de coristul George Marian. 9, »Doină«, de I. Vidu, esec. de corul vocal. 10, »Movila lui Burcel«, poezie de V. Alexandri, decl. de coristul Ioan Julean. 11, »Marșul român«, de I. Vidu, esec. de corul vocal. 12, »Cuvânt de închidere«, rostit de pâr. Gregoriu Mladin.

Concert de copii în Lugos. Damae române din Lugos au aranjat în sera de 7 ianuarie n. a doua și de Crăciun, o petrecere de copii, concert și joc, cu programa: 1, Verdi: »Il Trovatore«, pian cu 4 mâni, dra Laura Vlad și Tiberius Bredicean. 2, I. Pleyd: Op. 8, petits Duos, pe doue violine, dra Silvia Iorga, și Caius Bredicean. 3, a) Grigore Ventura: »Hora Sinaia« b) R. Kühne: »Im Silberkranz« pian, dra Victoria Iorga. 4, V. Alexandri: »Legenda lacrimioarei«,

recitare, dra Alesandrina Ianculescu. 5, a) Loui Wiest: »Cântec de légân«, cuvinte de Sofia Vlad-Radulescu, b) C. Decker: »Flori frumoase«, cuvinte de Costescu: solo cu acompaniament de pian, dra Alma Major. 6, a) Dancla: »Resignație«, b) Scheller: Marș turcesc, violină cu acompaniament de pian, Caius Bredicean.

× **Concert și teatru în Ohtihaz.** În comuna Chitihaz (Kétegyháza), comitatul Bichiș, școlarii sub direcțiunea dlui Toma Benchizian, au dat a treia și de Crăciun un frumos concert popular, cu următoarea programă: Cuvânt de deschidere, de T. Benchizian; »Trompele«, cor de copii; »Dorile frumoase«; »Huniadi«, declamațiune română de Mitre Gros; »Hora Sinaiei«, cor de copii; »Limba română«, cor de copii; »Movila lui Burcel«, declamată de T. Benchizian; »Ședători«, cor de copii. După aceasta urmă teatru (scena I se petrece în Moldova pe timpul lui Ștefan cel mare; scena II se petrece în București pe timpul lui Vlad Tepeș.) Apoi au cântat 12 copii, îmbrăcați în alb, în chip de ângeri, o cântare evlavioasă; în timpul acestei cântări se aranjară focuri artificiale de diferite culori.

Piesă nouă. Dl Emil Neculau, publicist și autor al mai multor piese de teatru, a terminat împreună cu dl Carol Scrob, o tragedie originală în versuri și în 3 acte intitulată »Crima socială.« În curând această tragedie va fi prezentată comitetului Teatrului Național din București.

Biserica și școlă.

Scrii bisericilor și școlare. *Protopopii* George Ardelean, Antoniu Bónyi, Mihail Cinca, Augustin Pelle și Samuil Szabó din diecesa Orăzii mari s'au numit asesori consistoriali. — *Dl dr. Ioan Pop*, profesor de teologie în Gherla, a fost numit asesor consistorial, la tribunalul matrimonial și la esactoratul diecesan. — *Dl Ștefan Pop*, paroc în Sârbi-Buzești, diecesa Orăzii-mari, s'a numit protopop de Arduș și asesor consistorial. — *Dl Demetriu Mureșan*, paroc în Zazar, diecesa Orăzii-mari, s'a numit v. archidiacon și asesor consistorial. — *Dl Ioan Hodorean*, profesor preparandial în Gherla, s'a numit asesor consistorial și la esactoratul diecesan. — *Dl Ioan Serbu*, paroc în Siciu, diecesa Gherla, a fost numit asesor consistorial și vice-protopop onorar. — *Dl Nicolae Manegut*, administrator protopresbiteral în Mureș-Oșorhei, la alegerea de protopresbiter în 1 ianuarie n. a intrunit 30 din 40 voturi.

Fundațiune nouă. »Unirei« se scrie din Lugos, că Ilustritatea Sa Andrei Liviu, canonic lector și prelat papal, a făcut o fundațiune de 3000 fl. v. a. pentru studenții universitari români din diecesa Lugosului, cari studiază în patriă; de stipendii înse se vor bucura aceștia numai după ce suma de 3000 fl. va fi crescut la 5000 fl. În onoarea ilustrului fondator, în 20 novembre 1890, serbătorea sântilor Archangeli Mihail și Gavril, Ilustritatea Sa domnul episcop a dat un prând diplomatic.

Alegeri pentru congresul din Sibiu. În diecesa Caransebeș s'au mai ales dintre mireni: în cercul Birchișului dl dr. Eugen Mocsonyi, în cercul Jamului dl Victor Mocsonyi, în cercul Ciacovei dl dr. Emil Babeș.

Elevii Asilului Elena-Domna din București au prezentat reginei un forte frumos evantaliu în dansurile Bruxelles cu cifra făcută în »point à l'ailuile.« Evantaliul s'a predat la reprezentațiunea oferită de regina elevilor și elevelor din școlile publice, cu ocaziunea zilei sale aniversare, și a fost lucrat de

elevele Asilului sub direcțiunea dōmnei Ecaterina Wernez și apoi sub ingrigirea dșorei directōre Zoe Grant s'a montat la Paris in sîdef și aur.

Ce e nou ?

Asociațiunea transilvană. *Despărtēmēntul Brașov* va ține adunarea sa generală, sub presiul dlui protopresbiter și director Ion Petric, secretar dl profesor A. Bărsan, in comuna Turcheș (Săcele) duminică la 11 ianuarie c. n. — *Despărtēmēntul Cohalm* s'a organizat și constituit la 17/29 decembre astfel : president protopresbiterul Nic. D. Mircea, cassar Cl. Raicu, controlor Ioan Brotea, secretar A. Stroia, membru Ioan Buzea.

Guvernul și românii. Cetim in »Telegraful Român« din Sibiu: »Se pare, că nu mai e departe timpul când guvernul unguresc va fi silit să intre in negociațiuni cu românii ca să-i mulcomescă și pe ei. Acastă faimă circulă in cercuri bine informate și tot din aceste cercuri transpiră, că guvernul deja a inceput in privința acēsta pertractări cu capii partidelor din dietă.«

Bal românesc in Oradea-mare. Tinerimea română dela academia de drepturi din Oradea-mare arangeză la 22 ianuarie st. n., in sala ospătării »Arborele verde«, pentru ajutorarea tinerilor români studioși lipsiți de mijloce dela gimnasiul din Oradea-mare : petrecere cu dans. Comitetul arangiator e compus astfel : Romul Vernica, președinte, Georgiu Mateiu, vicepreședinte, Iustin Ardelean maior dom I. Aureliu Valean maior dom II. Ioan M. Nemet, casar. Ioan Domian, controlor. Alesandru Breban, Paul Cipu, Ioan Czibenszky, Ioan Faur, Georgiu Miclea, Alesandru Popnar, Teodor Popescu, Vasiliu Popovici, Aloisiu Fazekas, Lazar Ghebeles, Aureliu Lazar, Alesandru Papp, Octaviu Putici, Traian Șincay. Inceputul la 8 ore sēra. Prețul de intrare pentru persōnă 2 fl. ; pentru familiă 3 fl. Ofertele marinimōse se cviteză cu multămită pe cale jurnalistică și au a se trimite la adresa dlui avocat Nicolau Zigre in Oradea-mare.

Liga culturală a românilor, care s'a inființat de curēnd la București, ș-a compus comitetul astfel : dintre studenți : Vicol. Flor, Mehedinț, Negulescu, C. Cernescu, Lupulescu, Tălășescu, Murnu, Dragomirescu, Patriciu, Teodoru ; Orescu rectorul universității, N. Ionescu profesor universitar și deputat, V. Maniu membru al Academiei Române, I. Grădiștean deputat, Gr. Negoescu deputat, S. Popescu profesor universitar, Gr. Brătian avocat, Bragadir mare fabricant, Mihalcea rentier. Dl Grigorie M. Sturdza, din Iași, a oferit studenților suma de 10,000 lei, pentru a se tipări memorandumul in afacerea românilor din Ungaria.

Jubileul regelui Carol I. La 10 maiu viitor se vor implini 25 de ani, de când regele Carol I s'a urcat pe tronul României. Acēsta și se va serbă cu deosebită solemnitate in totă țēra. Cu acēstă ocașie se va scōte un album, care va cuprinde mai multe materii și articole cu privire la istoria națională dela 1866 incōce.

Petrecere cu cāntări in Coșocna. Tinerimea română din Coșocna va arangia in 1/13 ianuarie o petrecere insoțită cu cāntări, declamări și jocuri naționale, in folosul bibliotecii școlare. Comitetul arangiator e compus așă : G. Prigonă conducător, Dumitru F. Radu notar, Ales. Pop cassar, Ioan Raț controlor.

Dieta va renece șednțele sale in 14 ianuarie. La ordinea ȓilei vor fi pe rēnd proiectele de legi despre asilele de copii, despre odihna de duminică și despre ajutorarea lucrătorilor bolnavi dela industriei și fabrici. Proiectele de legi despre reformarea admi-

nistrațiunei se vor presintă pe la mijlocul arie și numai cam in aprilie se vor pune l ȓilei. Partida stāngă extremă a și pornit agi contra acestei reforme.

Banchet. Sēptēmāna trecută s'a dat la București un banchet in onōrea deputaților I. Grădiștean și Valerian Urșean, cari ș-au ridicat vocea in cameră pentru românii de dincōci. Au luat parte și alți deputați, delegațiunea studenților, mai mulți comercianți și câțiva ȓiarști. Un mare numer de invitați, scrie »Romānul«, s'au scusat că nu pot luă parte. S'au ridicat mai multe toasturi. Asistenții s'au retras la orele 2 după mieȓul nopții.

Petrecere in Mureș-Ulōra. Corul român al soliciȓilor din Mureș-Ulōra a arangiat a doua ȓi de Crăciun sēra o petrecere in otelul Demeter. Intre jocuri, corul a cāntat piesele : Māndruliță dela munte, Ce ț-am făcut eu ție, Hora Sinaei, De ce nu-mi vii, Lelița.

Neorolōge. *Ecaterina Popovici* n. Fofiu, soția preotului gr. or. George Popovici din Ștei, comitatul Biharea, a incetat din viață la 30 decembre, in etate de 40 ani, lăsānd in doliu āncă trei fii, dintre cari cel mai mare Nicolae studieză medicina in Budapesta, pe frate-seu Ioan Fofiu preot gr. or. in Totoreni, pe cumnatul seu Miron Pompiliu profesor din Iași, dimpreună cu alți consāngeni. — *Veronica N. Balan*, soția dlui Nicolae Balan notar cercual in Blășfaleul-de-sus, a reposat la 30 decembre in etate de 52 ani. — *Aspasia Cecilia Teclu*, consōrta dlui N. Teclu, profesor de chimie in Viena și membru al Academiei Române, a reposat la 30 dec. in etate de 45 ani. — *Florian Ștefanica*, fost locuitor in B. Ujlak lângă Beins, părintele dlui V. Ștefanica profesor la gimnasiul din Beins, a murit in etate de 87 ani. La inmormentare prohodul s'a oficiat sub conducerea dlui director gimnasial Ioan Butean ; cuvēntarea funebrală s'a rosțit de parocul local Augustin Antal jr., iertăciunile de profesorul G. Marinescu ; ēr cāntările funebrele le-a cāntat corul vocal al tinerimei gimnasiale sub conducerea profesorilor Traian Farkaș și Coriolan Ardelean.

Oglinda lumei.

Frica țarului. Pe țarul Rusiei ēr l'a apucat frica de nihilști, așă că nenorocitul monarc abiă mai in drāsneșce să-și scōtă fața in lume, stă ascuns cānd in palatul seu din Petersburg cānd la Gatschina. Cēruce este mai curios, că cālētōriile sale dela un loc altul se fac fōrte des, pe neașteptate de cele multe ori, și atāt de repede, incāt surprinde pe m. După mēsurile luate de poliție, se presupune că r. listii ēr s'au pus pe lucru, căci pretutindeni in giurul palatelor țarului și pe unde ēl trece, sūnt tați soldați și agenți secreți, a cāror numer in din urmă s'a indoit. Poliția este atāt de alarma cāt la cel mai mic șgomot ea-și perde capul arestările cele mai ridicole. Astfel ȓilele acest cetat pe trei domni pentru că in vagonul cu niau spre Petersburg s'au găsit niște procla revoluționare. Ei au stat in temniță douē ȓile ce s'a aflat că nu sūnt vinovați. Cēea ce mai interpretēză la Petersburg este faptul, că famili rului de cāteva ȓile nu mai dōrme in oraș, cātră sēra plēcă incognito la palatul dela țēră.

Fumarea copiilor. In Statele Unite s'a făcut lege conform căreia toȓi copiii cari n'au implinit ānc. vērsta de 16 ani, sūnt oprīți de a fumă. Dēcă-ei vor fi vēȓuți pe stradă sēu ori unde fumānd, vor fi pedepsīți cu o amēndă dela 2 pană la 4 dolari, sēu cu arest de 2—5 ȓile.

Logogrif.

De Elena Santion.

Din silabele următoare : eu, po, a, bi, top, rat, ri, no, ra, pi, ol, de, ge, gar, mas, du, a, nu, ga, ca, ra, a, niț, să se formeze noue cuvinte :

- 1 Un pericol.
- 2 Filosof grec.
- 3 Romantier.
- 4 Un munte in Asia.
- 5 Un oraș in Italia.
- 6 Un vas.
- 7 Un munte in Italia.
- 8 Impărat român.
- 9 Un popor păgân.

Inițialele cetite din sus in jos dau numele unui studiu, ér finalele cetite tot din sus in jos, părintele acelu studiu.

Termnul de deslegare e 25 ianuarie. Ca totdeauna și de asta-dată se va sorti o carte intre deslegători.

*

Deslegarea ghicitorei de șac din nr. 46 :

In natură e tăcere,
Florile s'au veștețit
Și in tainică durere
Paserile-au amuțit.
Căci o veste mult amară
Le-a adus al tómei vânt;
Le-a șoptit că se cobóră
Tristă érna pe pământ.

M. Poni n. C.

Deslegare bună primirăm dela dómnele și domnișorele : Iosana Leucută vėd. Papp, Hortense Suciú n. Pagubă, Danița Ruja, Virginia Pop. Laura Vlad, Lucia Cosma, Aurelia Moldovan, Lucreția Cotună n. Pap, Mariți P. Simțion, Maria Serb, Eugenița Georgiu, Aurelia Lupan, Silvia Paleu, Teresia Bran, Mariți Neagoe, Aurelia Gogonea, Iuliana Neagoe, Aurelia Cosma, Elena Sanțion, Victoria Suciú, Angelina Popovici, Aurelia Candrea, Mărióra Petruț, Eufrosina Popescu, Amalia Crișan, și dela dnii Elia Cristea, Sever Bocu, I. M. Ritișorean, S. Andron.

Premiul l'a dobândit dșóra Mărióra Petruț in Șepreuş.

Invitare la abonament.

Cu nr. acesta incheiându-se anul 1890, rugăm pe și aceia cari vreu să ne dea spriginul și 'n anul 1911, să binevoască a-și innoi abonamentele de timp.

Familia are destui abonați pentru asigurarea tenței sale ; ceea ce inse ne incurcă este, că mulți plătesc regulat. Deci fiind că noi n'avem alte fonte ajutóre, decât abonamentele : ne rugăm de și ce vreu să aibă fóia noastră, să răfuască abotul inainte, cum se plătește și la foile străine. nnumai vom scăpa de greutăți, dar totodată in stare să introducem și imbunătățiri.

priginiți, afară de cei peste 50 de colaboratori pân' acuma, încă și de alții noi, vom stărui și 'n al doile pătrar de secol un organ al factur române mai culte.

Favorul pentru abonați. Abonații noștri își pot comanda la noi următoarele scrieri de Iosif Vulcan, cu prețuri fórte reduse : »Ranele Națiunii«, roman in 3 tomuri, in loc de 3 fl., cu 1 fl. ; »Novele«, tomul III, in loc de 1 fl. cu 50 cr. ; »Mirésa pentru mirésă«,

comedie in 3 acte, in loc de 1 fl., cu 25 cr. ; »Lira mea« poesii noue, edițiune poporală, in loc de 1 fl., cu 60 cr. ; »Dela sate« novele și schițe, in loc de 70 cr. cu 40 cr. ; »De unde nu este rentórcere«, roman de Adrien Gabrielly, tradus de Tit Bud, in loc de 1 fl. cu 25 cr. Tóte aceste scrieri, 8 tomuri, comandate deodată, costă 2 fl.

Asemene se ofere și portretul dlui Ioan Brătian, in loc de 1 fl., cu 25 cr. ; portretul reginei Romárei in costum național, in edițiune de lucș 25 cr., in edițiune poporală 10 cr.

Ca dar pentru dame recomandăm »Lira mea«, poesii noue de Iosif Vulcan, un volum, 15 cóle, edițiune de lucș 3 fl.

Din scrierile : Selavul Amóruului, Poesii, Panteonul Român, Tanda-Manda, Cavalerii Noptii nu mai avem nici un esemplar.

»Redacțiunea Familiei.«

SIGISMUND CZARTORYJSKY

din Budapesta.

Cel mai plăcut și mai renumit specialist, Dr. de chirurgie din Varșovia. Trecend prin Oradea-mare, s'a oprit câteva zile aici și are onóra a înșciința on. public, că după esperiență de ani îndelungi a izbutit să depărteze radical chiar și cele mai vechi

bătături, umfleturi de inghet, unghii crescute 'n carne, fără să le arđă, taie séu sângere, prin metódu cel mai simplu natural in câteva minute și fără cea mai mică durere.

Se află in otelul Szécsenyi etagiul prim nr. 12. Ore de operațiune 9—12 inainte de miédădi și 2—5 d. m. La dorință și in case particulare.

(2—2)

Poșta redacțiunei.

Bozovici. Ghicitórea numai atunci o vom puté intrebuință, decă in locul numelui prim veți pune altul.

Drei M. B. in Br. Primim condițiunea.

Dlui I. P. in Bm. Detto.

La sorta mea. E destul s'ó citéscă numai dnía-ei.

Călindarul săptămânei.

Dia sept.	Călindarul vechiu	Calind. nou	Sórele
Dumin. inainte de botez. Domn. Ev. Marc c. 1 gl. 7, a inv. 9 res. ap.			
Duminecă	30 Mart Anisia	11 Higiniu	7 47 4 31
Luni	32 Cuv. Melania	12 Reinhold	7 46 4 32
Mărți	1 (f) Taier. imp. și st. V.	13 Ilariu	7 46 4 32
Mercuri	2 Silvestru	14 Felix	7 45 4 33
Joi	4 Prof. Malachia	15 Maurus	7 45 4 35
Vineri	5 Sob. 70 Apostoli	16 Marcelin	7 43 4 37
Sămbătă	3 Teop. și Teona	17 Anton p. stn.	7 42 4 39

Indreptare Sub sonetul din nr. trecut din greșelă nu s'a insemnat, că e tradus după Petrarca.

Proprietar, redactor respunđător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Iosif Lang in Oradea-mare.

